

Ympäristölautakunta (LLKY) 11.12.2019 § 37
Ympäristölautakunta (LLKY) 25.11.2020 § 33
Ympäristölautakunta (LLKY) 25.11.2021 § 23
Ympäristölautakunta (LLKY) 14.12.2022 § 22
Ympäristölautakunta (Kauhajoki) 25.1.2023 § 10
Ympäristölautakunta (Kauhajoki) 14.12.2023 § 68

Kauhajoen kaupungin
ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma
vuosille 2020–2024
Päivitys vuodelle 2024

(elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja nikotiinivalvonta)

Sisältö

1. Johdanto	3
1.1 Valtakunnalliset valvontaohjelmat	3
1.2 Kunnallinen valvontasuunnitelma	3
2. Kauhajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö	4
2.1 Toimialue	4
2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät	4
2.3 Koulutus.....	6
2.4 Tietojärjestelmät	6
2.5 Laatujärjestelmä	6
2.6 Viestintä.....	6
2.7 Valvonnan maksullisuus	7
2.8 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.....	8
3. Valvonnan toimialat	9
3.1 Yleistä.....	9
3.1.1 Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet ja riskinarviointi	9
3.1.2 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	9
3.2 Elintarvikevalvonta	10
3.2.1 Elintarvikevalvonnan tarkoitus ja tehtävä.....	10
3.2.2 Henkilöstö.....	11
3.2.3 Painopistealueet elintarvikevalvonnassa	11
3.2.4. Valvontakohteiden rekisteröiminen.....	11
3.2.5 Tarkastukset	11
3.2.6 Näytteenotto ja tutkiminen	12
3.3 Terveysturvallisuuden valvonta	12
3.3.1 Terveysturvallisuuden tarkoitus ja tehtävä	12
3.3.2. Henkilöstö.....	12
3.3.3 Painopistealueet terveysturvallisuudessa	12
3.3.4. Valvontakohteiden rekisteröiminen.....	13
3.3.4 Tarkastukset	13
3.3.5 Asumisterveysasioiden käsittely.....	14
3.4 Tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden valvonta	14
3.4.1 Tupakkavalvonnan tarkoitus ja tehtävä.....	14
3.4.2 Henkilöstö.....	14
3.4.3 Painopistealueet tupakkavalvonnassa	14
3.4.4 Valvontakohteiden rekisteröiminen.....	15
3.4.5 Tarkastukset	15
3.5 Eläinlääkintähuolto	15
4. Erityistilanteisiin varautuminen	15
4.1 Toiminta erityistilanteissa	15
4.2 Epidemioiden selvittäminen (selvitystyöryhmä)	15
5. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	16

Liite 1. Valvontakohdemäärät sekä suunnitelmalliset tarkastukset ja näytteenotot vuodelle 2024

1. Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille turvallinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi. Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva suunnitelma siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja ehkäisevää. Kunnan suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjelmakauden 2020–2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö.

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- arviointi- ja ohjauskäynnit
- viranomaisyhteistyö
- yhteistyö toimijoiden kanssa
- varautuminen

1.1 Valtakunnalliset valvontaohjelmat

Valvonnan yleisestä johdosta, suunnittelusta ja ohjauksesta vastaa kaksi ministeriötä; sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ja maa- ja metsätalousministeriö (MMM). Ministeriöiden alaiset keskushallinnon valvontaviranomaiset Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja Ruokavirasto suunnittelevat, ohjaavat ja valvovat ympäristöterveydenhuoltoa omilla toimialoillaan. Ohjauskeinoina ovat valtakunnalliset valvontaohjelmat, neuvonta, viranhaltijoiden koulutus, malliasiakirjat, ohjeet ja oppaat sekä viranomaisten koordinoimat valvontaprojektit ja -hankkeet.

Alueellisesta ohjauksesta ja valvonnasta puolestaan vastaavat aluehallintovirastot.

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma on väline, joka tarvitaan tämän laaja-alaisen valvonnan ohjaamiseksi kunnassa ja muissa ympäristöterveydenhuollon viranomaisissa yhdenmukaisella tavalla. Eri hallinnonalojen yhteisellä ohjelmalla yhdenmukaistetaan valvonta- ja ratkaisukäytäntöjä, ohjataan valvontaa riskiperusteiseksi sekä parannetaan valvonnan vaikuttavuutta, kun toiminta pohjautuu suunnitelmallisuuteen.

Toimialakohtaiset valvontaohjelmat ovat nyt osa yhteistä valvontaohjelmaa ja toimialojen erityispiirteet esitetään omina kokonaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (VALVIRA) ja Ruokavirasto ovat laatineet ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman vuosille 2020–2024. Siinä määritellään ympäristöterveydenhuollon yhteiset periaatteet toimialakohtaisille valvontaohjelmille ja ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä tarkoitettujen kunnallisten valvontaviranomaisten suorittamalle valvonnalle.

1.2 Kunnallinen valvontasuunnitelma

Kunnan valvontasuunnitelmalla tarkoitetaan suunnitelmaa, johon on koottu ympäristöterveydenhuollon valvonta yleisesti ja toimialakohtaisesti. Terveys- ja elintarvike-, tupakka-, elintarvike- ja eläinlääkintähuolto- laeissa kuvataan kunnan valvontasuunnitelmalle asetetut vaatimukset. Edellä mainittujen lakien mukaan kunnan on laadittava ja hyväksyttävä säännöllistä valvontaa koskeva ympäristöterveydenhuollon toimialoja koskeva valvontasuunnitelma. Valvonnan on oltava laadukasta, riskiperusteista sekä terveyshaittoja ja -vaaroja ehkäisevää. Valvontasuunnitelmalla varmistetaan valvonnan kattavuus eri ympäristöterveydenhuollon toimialoilla.

Kunnan valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma sekä toimialoja koskevat valvontaohjelmat paikallisten valvontatarpeiden mukaisesti ja riskiperusteisesti. Valvontasuunnitelma voi olla monivuotinen ja se tarkistetaan tarvittaessa. Aluehallintovirasto arvioi kunnan valvontasuunnitelman ja sen toteutuman arviointi- ja ohjauskäynneillä tai muussa yhteydessä.

2. Kauhajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

2.1 Toimialue

Ympäristöpalveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen ovat sopineet Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnat ja Kauhajoen kaupunki. Sopimuksen mukaan ympäristöpalveluiden hoitamisesta vastaa vastuukuntana Kauhajoen kaupunki. Kauhajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollossa on 11,3 htv:n resurssit, joten se täyttää valtioneuvoston periaatepäätöksen velvoitteet. Asukasluku alueella on n. 20 700. Toiminta-alueella on runsaasti alkutuotantopaikkoja sekä paljon pienimuotoista toimintaa, joka lisää terveysvalvonnan neuvonnan ja ohjauksen tarvetta. Alue on haja-asutusvaltaista, jonka vuoksi ajomatkat saattavat olla varsin pitkiä.

Ympäristönsuojelu on samassa organisaatiossa, joten yhteistyö heidän kanssaan on tiivistä. Kuntien muihin toimialoihin esim. rakennusvalvontaan tai tekniseen toimeen pidetään yhteyttä tarvittaessa.

2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät

Valvontayksikön alueella toimii neljä ympäristöterveystarkastajaa, viisi praktikkoeläinlääkäriä, yksi valvontaeläinlääkäri. Lisäksi toimistosihteerin työajasta on käytössä ympäristöterveydelle 60 % sekä ympäristöpalvelujohtajan työajasta 40 %.

Viranhaltijoille on delegoitu päätösvalta ympäristöterveydenhuollon asioissa, Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta 25.1.2023 §4

Ympäristöterveysvalvonnassa on tehtäviä, joita ei voida ennakoida, mutta niiden tekemiseen on silti varattava aikaa. Tällaisia ovat esimerkiksi hallinnolliset pakkokeinot (kuvattu laatukäsikirjassa), epidemioiden ja erityistilanteiden selvittämiset, asuntotarkastukset, sekä hakemusten ja ilmoitusten käsittely sekä asiaan kuuluvat tarkastukset. Viranomaistyöhön kuuluu myös neuvontaa ja ohjausta, jota on annettava tarpeen vaatiessa. Myös eri sisäilmatyöryhmät ja viranomaispalaverit vievät työaikaa.

Akuutit tilanteet priorisoidaan niiden ympäristöterveydellisen merkittävyyden mukaisesti. Akuutteja tilanteita ovat esim. erilaiset terveyshaittaepäilyt ja asiakasvalitukset. Myös vakiintuneiden valvontakohteiden priorisointi on mahdollista aikaisemman valvontahistorian perusteella, mikäli resurssit eivät riitä suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseen ja tavoitteisiin.

Ympäristöterveydenhuollossa arvioidaan olevan käytettävissä henkilöstöresursseja koko ympäristöterveydenhuollon valvontaan alla esitetyn mukaisesti (Taulukko 2.2b). Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon, että käytettävissä olevista voimavaroista on mahdollista käyttää vai osa nimenomaan suunnitelmallista valvontaa varten.

Taulukko 2.2a. Ympäristöterveydenhuollon käytettävissä oleva henkilöstö

Toimiala	Virkojen lkm *	Suunnitellut resurssit (htv)
Terveystoiminnan valvonta	4	2
Tupakkalain valvonta	4	0,1
Elintarvikevalvonta	5	2
Eläinlääkäripalvelut	5 6	5
Eläinsuojeluvalvonta	1	0,8
Eläintautivalvonta	1	0,1
Avustava henkilökunnan lkm (eläintenhoitaja, sihteeri, palkka, laskut, tietoturva, näytteenotto)	3	1,6
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen	1	0,4
Ympäristöterveydenhuollon resurssit yhteensä		12 (htv)

*Virkojen lkm = kuinka monessa virassa tehdään ko. toimialan valvontaa, on se sitten osa- tai täysiaikaista

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämiseen tarkoitettuihin vähintään 10 henkilötyövuotta vastaaviin henkilöresursseihin lasketaan kuuluviksi esimerkiksi ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoitavat viranhaltijat, toimistotyöntekijät sekä muu avustava henkilökunta, kuten valvonnan laskutusta hoitavat, siltä osin, kuin he avustavat ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoita ympäristöterveydenhuollon tehtävissä. Terveydensuojelulain mukainen näytteenotto (erityisesti talous-, uima- ja allasvesien osalta) voi olla järjestetty terveysvalvonnan ulkopuolisen tahon toimesta, ja voidaan laskea mukaan terveysvalvonnan resurssiin. Loma-ajoina palkattavat eläinlääkäreiden viransijaiset (määräaikaiset viranhaltijat) lasketaan htv-kiintiöön.

Taulukko 2.2b Suunnitelma voimavarojen jakautumisesta valvottaville toimialoille (1 htv= 220 htpv)

	Käytettävissä kokonaisuudessa htpv	laskennallinen suunnitelmallisen valvonnan tarve, htpv
Elintarvikevalvonta* - ilmoitusten käsittely - valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset - ohjaus ja neuvonta - asiakasvalitukset - erityistilanteet	320 (1,45 htv)	78,90 (0,36 htv)
Terveydensuojelun valvonta - ilmoitusten/hakemusten käsittely - valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset - ohjaus ja neuvonta - asunnontarkastukset - viranomaisnäytteenotto - erityistilanteet - lausunnot (mm. kaava, ymp.lupa, rak.lupa)	292 (1,33 htv)	68,14 (0,31 htv)
Tupakka- ja nikotiinivalmisteiden valvonta - ilmoitusten/hakemusten käsittely - valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset - ohjaus ja neuvonta - rekisterin ylläpito	8 (0,04 htv)	5,11 (0,02 htv)
Muut mm. - palaverit (viikko- ja työpalaverit, sisäilmatyöryhmä, digikehitystyöryhmä, viestintätiimi) - suunnittelut (vasu, työsuunnitelmat) - raportointi - koulutukset -	200 (0,9 htv) 250 (1,15 htv)	
VATI - kohderekisterin ylläpito	50 (0,23 htv)	
Uuteen organisaatioon perehtyminen	50	
Yhteensä htpv	920 (4,20 htv)	78,9 + 68,14 + 5,11 =152,15 htpv (0,69 htv)
Yhteensä	100 %	16 %

*tähän lasketaan valvontaeläinlääkärin elintarvikevalvonnan työpanos

Ympäristöterveydenhuollon voimavarat ovat riittämättömät suhteessa lainsäädännön kunnille antamiin velvoitteisiin ja keskusviranomaisten antamiin ohjeisiin ja suosituksiin. Kyseessä on valtakunnallinen ilmiö. Valvontasuunnitelma toimii työkaluna niukkojen voimavarojen kohdistamisessa. Voimavaroja pyritään riskinarviointiin perustuen suuntaamaan sinne, missä niitä eniten tarvitaan huomioiden valtakunnallisissa valvontaohjelmissa esitetyt painotukset. Yksityiskohtaisella toiminnan suunnittelulla pyritään varmistamaan voimavarojen mahdollisimman tehokas käyttö.

2.3 Koulutus

Valvontahenkilöstö osallistuu ammatillista ylläpitoa varmistaviin koulutuksiin. Painopiste on lainsäädännön uudistuksiin ja ajankohtaisiin asioihin liittyvissä koulutuksissa. Jokainen työntekijä osallistuu vähintään yhteen koulutukseen vuosittain. Lisäksi pyritään osallistumaan alan koulutuksiin, joista on etäyhteys.

2.4 Tietojärjestelmät

Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä – VATI

Vati on ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä. Vatissa ylläpidetään asiakas- ja kohdetietoja sekä tallennetaan elintarvike-, terveydensuojelu- tupakka- ja lääkelain mukaisessa valvonnassa. Valvonnasta syntyy valvontatoimenpiteiden myötä valvontatietoa eli valvonnan suunnittelun, toteuttamisen, ohjauksen ja seurannan kannalta tarpeellista säädösten mukaista tietoa. Valvontatiedot kootaan edellä mainittujen ympäristöterveydenhuollon sektorien yhteiseen tietovarantoon Vatin käyttöliittymän kautta.

Ilppa

Ilppa on uusi ympäristöterveydenhuollon sähköinen ilmoituspalvelu. Ilppaa voi käyttää elintarvikelain ja terveydensuojelulain mukaisen toiminnan ilmoittamiseen. Ilmoittaminen Ilpan kautta toimii Suomi.fi palveluportaalin kautta. Ilpasta on integraatio VATI-järjestelmään.

Ilpassa voi ilmoittaa:

- toiminnan aloittamisesta
- toiminnan olennaisesta muuttamisesta
- toiminnan lopettamisesta.

Lisäksi Ilpassa voi toimija sekä kuntalainen ilmoittaa sairastumis- ja haittailmoituksia.

Tietosuojaseloste

Henkilötiedot rekisteröidään Ruokaviraston ylläpitämään valvontatietojärjestelmään (VATI). Järjestelmän rekisteriseloste on nähtävissä osoitteessa <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/tietosuoja/>.

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä – VYHA

VYHAN avulla hallinnoidaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietoja. Järjestelmää käytetään valvontaa ja valvontayksikköä koskevien tietojen keräämiseen. Näitä ovat mm. henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja sen toteuman sanallinen arviointi. VYHA-järjestelmää kehitetään kattamaan myös arviointi- ja ohjauskäyntien dokumentointia ja raportointia.

2.5 Laatuja järjestelmä

Kauhajoen kaupungin ympäristöterveysvalvonnalla on laatuja järjestelmä. Laatuja järjestelmä sisältää tietoja ja ohjeita valvontahenkilöstölle mm. toiminnan tavoitteista, henkilöstön tehtävistä, näytteenottomenetelyistä, valvontamenetelmistä ja – tekniikoista, tulosten tulkitsemisesta ja niiden nojalla tehtävistä päätöksistä. Laatuja järjestelmä sisältää myös yksikön käytössä olevat lomakemallit.

2.6 Viestintä

Viestintään kuuluu asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen.

Asiakaspalvelua hoitavat kaikki työntekijät. Ensisijainen tiedotusvastuu on ympäristöpalvelujohtajalla.

Ulkoinen viestintä

Kauhajoen kaupungilla on verkkosivut kauhajoki.fi ja sosiaalisen median kanavat Facebook, Instagram ja LinkedIn. Ulkoisen viestinnästä kehittämisestä ja suuntaviivoista vastaa viestinnän asiantuntija yhdessä osasto- ja palvelukokonaisuuksien johtajien ja päälliköiden sekä toimialojen viestintävastaavien kanssa.

Ympäristöterveysvalvonnalta ottaa käyttöön vuoden 2024 alusta lähtien vuosikellon viestinnän työkaluksi. Vuosikelloon on suunniteltu tulevan vuoden jokaiselle kuukaudelle ajankohtaisia teemoja.

Sisäinen viestintä

Ympäristöpalvelun henkilökunnalla on kaksi kertaa kuussa viikkopalaveri, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita. Palaveriin osallistuu ympäristöpäällikkö, toimistos sihteeri, ympäristöterveystarkastajat, ympäristötarkastajat ja valvontaeläinlääkäri. Palavereiden muistiot tallennetaan yhteiselle T-asemalle.

Ympäristöterveystarkastajat pitävät omia palavereita ajankohtaisista asioista tarpeen mukaan, muistiot tallennetaan T-asetalle. Koulutusmateriaalit käydään läpi joko viikkopalaverissa tai terveystarkastajien palaverissa.

Lisäksi ympäristöpalveluiden viestintävastaava on myös Kauhajoen kaupungin viestintätiimin jäsen. Viestintätiimissä tarkastellaan viikko tai kuukausi tasolla tulevia kaupungin viestintätarpeita.

Valvontasuunnitelman vireilletulosta tiedottaminen

Valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 on kuulutettu kuntien ilmoitustauluilla 2-9.12.2019. Valvontasuunnitelmaan tehdään vuosittain tarvittavat päivitykset.

2.7 Valvonnan maksullisuus

Kunnan valvontaviranomaisen on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on nähtävillä osoitteessa kauhajoki.fi. Maksut on määritelty niin, että ne vastaavat enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Ympäristöterveydenhuollossa maksuja peritään

Elintarvikelain (297/2021) mukaan

- 10 ja 13 §:ssä tarkoitettujen rekisteröintiä koskevien ilmoitusten sekä 9 ja 11 §:ssä tarkoitettujen hyväksymistä koskevien hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä;
- kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvästä 72 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevasta tarkastuksesta ja näytteiden tutkimisesta;
- 40 §:n 1 momentissa tarkoitettua kehotuksen noudattamisen valvomiseksi tehdystä tarkastuksesta;
- elintarvikesäännösten noudattamatta jättämiseen perustuvien 9 luvussa tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen ja sanktioiden noudattamisen valvomiseksi tehdyistä tarkastuksista;
- Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievän toimijan 51 §:n 1 momentissa tarkoitettua valvonnasta sekä mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua vientitodistuksesta.
- Kunta perii elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 27 §:n 4 momentin 5 kohdan tarkoittamasta alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella tehtävästä ante mortem -tarkastuksesta.
- 67 §:n mukainen elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu

Terveydensuojelulain (763/1994) mukaan

- 13 § mukaisista toiminnoista tehtävien ilmoitusten käsittelystä sekä; terveydensuojelulain 18 § mukaisen laitoksen hyväksymisestä;
- kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastusta, näytteenottoa ja näytteen tutkimista sekä 6 §:n pykälän nojalla myöntämistään todistuksista (laivatarkastukset);
- 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvonnasta silloin, kun määräysten antaminen perustuu lain säännösten noudattamatta jättämiseen;
- 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvonnasta;
- 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvonnasta sekä 20 §:ssä edellytetystä talousveden laadun valvonnasta ja tarkkailusta;
- 29 §:ssä edellytetystä uimaveden säännöllisestä valvonnasta;
- säteilylain 173 §:ssä tarkoitettua solariumlaitteen tarkastuksesta
- asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua tarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton (*arvonlisäverollinen*);
- kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua talousvettä toimittavasta laitoksesta (*arvonlisäverollinen*).

Tupakkalain (549/2016) mukaan

- 44 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntilupaa koskevan hakemuksen käsittelystä
- 48 §:ssä tarkoitettua nikotiinimesteen vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelystä
- 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä

- 79 §:ssä tarkoitetun tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittelystä
- 91 §:ssä tarkoitettua vuosittaista tupakan ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyynnin valvontamaksua.

Lääkelaisissa (395/1987) säädettyihin kunnan viranomaisen suoritteisiin, jotka koskevat 54 d §:ssä tarkoitettua nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan myöntämistä ja 54 d §:ssä tarkoitetun myyntiluvan vuosittaista valvontamaksua.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön on tullut oikeus periä viivästyskorkoa. Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, peritään viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n i momentin tarkoittaman korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta peritään viiden euron suuruinen viivästysmaksu, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön on myös lisätty keskusvirastoille velvollisuus korvata kunnille sellainen työ, joka liittyy keskusvirastojen pyytämiin tehtäviin, jotka eivät lain mukaan kuulu kunnalle. Tämä kokeen keskusvirastoista kuntien toimeenpantavaksi ohjaamia tarkastuksia, näytteenottoa, tutkimuksia ja selvityksiä, jotka laissa säädetään viraston tehtäväksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun. Esimerkiksi: Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Elintarviketurvallisuusviraston kuntien toimeenpantaviksi ohjaamista elintarvikevalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka elintarvikelaisissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtäväksi tai jotka liittyvät säädösten tai Elintarviketurvallisuusviraston ohjeiden valmisteluun. Lain 30 §:n 4 kohdan mukaisten valvontatehtävien suorittamisesta valtio korvaa kunnille ainoastaan näytteiden tutkimuskustannukset. ([13.3.2009/130](#))

Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä arvioidaan myös valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen.

Kauhajoen kaupungin kaupunginhallitus on hyväksynyt ympäristöterveydenhuollon maksutaksan 6.2.2023 §26.

Valvonnan perusmaksu

Valtaosalle ympäristöterveyden valvontakohteista on tullut uusi, vuosittain perittävä valvonnan perusmaksu vuodesta 2022 alkaen. Uudesta valvonnan perusmaksusta on säädetty sekä elintarvikelaisissa (297/2021) että terveydensuojelulain muutoksessa (1187/2021). Maksun suurus on kaikille valvontakohteille 150e.

Perusmaksun tavoitteena on parantaa kuntien elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan kustannusvas- taavuutta ja turvata laadukas valvonta. Muutoksella edistetään valvonnan kohdentamista kaikkein vaikut- tavimpiin valvontatoimenpiteisiin ja -keinoihin. Perusmaksu mahdollistaa valvonnan toteuttamisen ny- kyistä kattavammin ja monipuolisemmin.

Elintarvikevalvonnassa perusmaksu koskee kaikkia toimipaikkoja, joilla on hyväksyntä tai joilta edellyte- tään ilmoitusta rekisteröintiä varten eli käytännössä valvonnan perusmaksu koskee lähes kaikkia kunnan valvomia elintarvikehuoneistoja ja elintarviketoimintoja sekä elintarvike-kontaktimateriaalitoimijoita. Valvonnan perusmaksu ei koske alkutuotantoa, kyläkauppoja eikä yleishyödyllisiä yhteisöjä kuten ruoka- aputoimijoita.

Terveydensuojeluvalvonnassa perusmaksun piirissä ovat mm. suurin osa majoitushuoneistoista, liikunta- tiloista ja urheiluhalleista, vesilaitoksista sekä koulut, päiväkodit, lastenkodit ja sosiaalialan yksiköt (ym- pärivuorokautinen hoiva), EU-uimarannat.

2.8 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Kauhajoen kaupungin ympäristöpalvelut käyttää pääasiassa Seinäjoella sijaitsevaa SeiLab:ia. Ruokaviras- to on hyväksynyt ko. laboratorion elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä salmonellavalvontaohjelman nojalla. Ruokaviraston sivuilla on lista, mitkä menetelmät on akkreditoitua.

Yhteystiedot:
SeiLab
Vaasantie 1C
60100 Seinäjoki

Materiaalinäytteet sekä muut sisäilmanäytteet lähetetään:

KVVY –Porilab (Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys ry)
Tiedepuisto 4
28400 Pori

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys (KVVY) ry:n laboratorion laatujärjestelmä on FINAS-akkreditoitu laatustandardin SFS-EN ISO/IEC 17025: 2005 mukaisesti. KVVY:n laboratorio on lisäksi Ruokaviraston elintarvikelain (23/2006), terveydensuojelulain (763/1994), eläintautilain (441/2013), lannoitevalmistelain (539/2006), rehulain (86/2008) ja sivutuoteasetuksen (EY 1069/2009) nojalla hyväksymä, viranomaisutkimuksia tekevä laboratorio.

Erityistilanteissa käytämme lähintä mahdollista laboratoriota, joka on SeiLab, Seinäjoki.

Elintarvikevalvontaviranomainen voi osoittaa laboratorion, jossa viranomaisnäytteet analysoidaan myös toiminnanharjoittajan maksamien viranomaisnäytteiden osalta.

3. Valvonnan toimialat

3.1 Yleistä

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Lainsäädäntö on esitetty toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa. Ajantasainen lainsäädäntö löytyy viranomaisille tarkoitetuista sivustoista Pikantti ja Valviran Extranet

Toimialakohtainen valvonta esitellään valvontaohjelmissa. Tähän suunnitelmaan on koottu valvontayksikön alueella erityisesti suunnitelmakaudella painottuva valvonta, painopisteet ja projektit.

3.1.1 Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet ja riskinarviointi

Uudet kohteet tulevat ilmoituksen käsittelyn jälkeen suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin myös kohteeseen tehtävä ensimmäinen tarkastus on suunnitelmallinen tarkastus, josta peritään maksu. Ensimmäinen tarkastuskäynti perustuu Ruokaviraston ja Valviran ohjeistuksiin.

Valvontakohteiden riskiluokitus määräytyy toimintatyyppin ja toimintaluokan mukaan, jotka syötetään VATI-tietojärjestelmään. Annettujen tietojen perusteella ohjelma muodostaa riskiluokan ja tarkastustiheyden.

Elintarvikevalvonnan riskiluokitustaulukon mukaista suunnitelmallista tarkastustiheyttä voidaan laskea 50 % silloin, kun:

- taulukoiden antama suunnitelmallinen lähtökohtainen tarkastustiheys on kaksi tarkastusta vuodessa tai enemmän ja kuusi edellistä Oiva-raportin arviointitulosta on A (oivallinen)

Terveydensuojeluvälön riskinarviointimallit on kuvattu laatuksikirjassa. Riskinarvioinnissa otetaan huomioon kohteiden koko, toiminnan laatu, tilat, havaitut epäkohdat ja aikaisemmat valvontatulokset. Ellei kohdetyyppikohtaista riskinarviointia ole tehty, sovelletaan valtakunnallisen valvontaohjelman riskiluokkaa ja tarkastustiheyttä.

Kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella valvontakohteen suunnitelman mukaista tarkastustiheyttä voidaan tarvittaessa lisätä tai vähentää. Riskinarviointi perustuu toiminnasta ja tiloista mahdollisesti aiheutuviin terveyshaittoihin sekä toiminnan valvontahistoriaan sekä omavalvonnan toimivuuteen. Toiminnanharjoittajalle tulisi kertoa mihin tarkastustiheys perustuu ja miten hän voi siihen vaikuttaa. Riskinarviointi on jatkuva prosessi eli seuraavalla säännöllisen valvonnan tarkastuksella arvioidaan kohdekohtainen riski uudelleen, ellei sitä ole jostain syystä ollut tarvetta tehdä aikaisemmin. Säännöllisen valvonnan vähimmäistarkastustiheys on 0,2 eli yksi tarkastus viiden vuoden välein.

3.1.2 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Valvontasuunnitelma-asetuksen mukaan kunnan suunnitelman tulee sisältää tarkastuksen sisällön määrittely sekä tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika. Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöter-

veydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä ja tarkastuskertomuksessa tulee esittää, minkä säännösten mukaan tarkastus on tehty. Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen.

Ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanossa tarkastustoiminta on oleellinen osa selvitetessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimuksenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vai jonkin osa-alueen tarkastuksen. Valvontaohjelma-asetuksen (664/2006) mukaan tarkastukset voivat sisältää näytteiden ottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palvelujen terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Pelkkää näytteenottokäyntiä ei voida pitää tarkastuksena.

Tarkastuksesta tehdään tarkastuskertomus ja mahdolliset liitteet, jotka toimitetaan tiedoksi asianosaiselle. Tarkastuskertomus voidaan tarvittaessa lähettää tiedoksi myös muille viranomaisille. Seuraavassa taulukossa on esitelty tarkastuksen yleinen sisältö toimialoittain.

Taulukko 3.1.2 Tarkastuksen yleinen sisältö eri toimialoilla

	Tarkastuksen yleinen sisältö
Elintarvikevalvonta	Minkä tahansa näkökohdan tutkiminen sen toteamiseksi, onko kyseinen näkökohta vaatimusten mukainen. Pääsääntöisesti ilman ennakkovaroitusta. Yksi tarkastus ei yleensä voi kattaa koko yrityksen toimintaa, kohdistuu johonkin tiettyyn osaan, kuitenkin niin, että kolmen vuoden aikana kaikki yrityksen toiminnot tulevat tarkastetuiksi.
Terveydensuojelunvalvonta	Selvittää terveysvaaran tai haitan esiintyminen (aistinvaraista tarkastelua ja arviointia, mittauksia ja tarvittaessa näytteenottoa). Tarkastuksista ilmoitetaan pääsääntöisesti ennakkoon.
Tupakkalainvalvonta, lääkelainvalvonta (nikotiini)	Tavoite tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen vaatimustenmukaisuus. Pääsääntöisesti ilman ennakkovaroitusta.

3.2 Elintarvikevalvonta

3.2.1 Elintarvikevalvonnan tarkoitus ja tehtävä

Elintarvikelain (297/2021) tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyys. Elintarvikelain avulla halutaan turvata korkealaatuinen elintarvikevalvonta, joka edellyttää valvonnalta suunnitelmallisuutta ja eri toimijoiden tasapuolista ja oikeudenmukaista kohtelua. Suunnitelmaan sisällytetään elintarvikkeiden alkutuotantopaikkojen, hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen ja ilmoitusta edellyttävän toiminnan säännöllinen valvonta. Tilapäinen elintarvikkeiden myynti ei kuulu säännöllisen valvonnan piiriin, mutta tällaista toimintaa valvotaan tarvittaessa.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeiden turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla. Omavalvonnan avulla toimija varmistaa, että elintarvikkeen turvallisuus ei vaarannu sinä aikana, kun elintarvike on toimijan vastuulla. Viranomaisvalvonnan tehtävä on puolestaan varmistaa, että omavalvonta toimii tehokkaasti ja että elintarvikkeen turvallisuus, jäljitettävyys ja muu määräysten mukaisuus toteutuu kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa.

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään elintarvikevalvonnassa silloin, kun elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet elintarvikealan toimijan velvoittamiseksi noudattamaan elintarvikemääräyksiä ole riittäviä. Hallinnollisia pakkokeinoja koskevat säännökset ovat elintarvikelain 7 luvussa. Lisäksi Evira on laatinut viranomaisille vuonna 2012 ohjeen hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä (Ohje 10110/2).

Pakkokeinoja ovat mm. erilaiset määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämishukka, haltuunotto sekä elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen. Elintarvikelain 27 §:n mukaan hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa toimivaltaa käyttää ympäristölautakunta.

3.2.2 Henkilöstö

Elintarvikevalvontaa suorittaa neljä ympäristöterveystarkastajaa ja valvontaeläinlääkäri / kunnaneläinlääkäri (maitohygieniatarkastukset).

3.2.3 Painopistealueet elintarvikevalvonnassa

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2021-2024, painopiste vuodelle 2024

- Lämpötilavalvonta; tarkastuskäynneillä kiinnitetään erityistä huomiota elintarvikkeiden lämpötilojen hallintaan (oiva-riviryhmä 6).
- Jäljitettävyys; osallistutaan tarvittaessa yhteenvedon laatimiseen Ruokaviraston ja avin kanssa.
- Histamiinivalvontaprojekti; Ruokaviraston pyynnöstä näytteenotto ja tutkituttaminen.
- Valvojan työkalupakki; käyttökoulutuksiin osallistuminen ja saatujen työkalujen hyödyntäminen valvonnassa.

Paikallinen painopistealue 2024

- Viestinnän vuosikellon toteuttaminen

3.2.4. Valvontakohteiden rekisteröiminen

Kohteiden ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt, joilla viranomaisen saattaa elintarvikealan ja elintarvikekontaktimateriaalialan kohteet valvonnan piiriin on kuvattu laatukäsikirjassa (PK1 ja PK2), kohdassa elintarvike.

3.2.5 Tarkastukset

Elintarvikevalvonnan tarkastukset perustuvat EU-säädöksiin, elintarvikelakiin ja sen nojalla annettuihin asetuksiin.

Elintarvikevalvontatarkastukset ovat pääasiassa valvontasuunnitelman mukaisia Oiva-tarkastuksia. Oiva-tarkastuksissa viranomaisen arvioi yrityksen elintarviketurvallisuutta. Toiminnan laajuuteen ja riskiperäisyyteen nähden osa yrityksistä voidaan tarkastaa esim. useamman kerran vuodessa, mutta osa esim. vain kerran kolmessa vuodessa. Tarkastuksia tehdään myös epäilyjen, valitusten ja pyyntöjen mukaan tarvittaessa, jotka ovat valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia.

Tarkastus tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta, koska on tarkoitus tarkastaa sen hetkistä toimintaa yrityksessä.

Oivan myötä valvonnassa painotetaan riskiperusteisuutta. Osa tarkastettavista asioista on katsottu olevan korkeamman elintarviketurvallisuusriskin kohtia ja ne tarkastetaan useammin, vaikka joka tarkastuskerralla. Muut kohdat tarkastetaan tarkastajan harkinnan mukaan vähintään kerran kolmessa vuodessa tai silloin, jos niissä tarkastuksella huomataan epäkohtia. Epäkohta on asia, joka on elintarvikelainsäädännön vastainen ja jonka toimijan tulisi korjata.

Jos tarkastettu yritys on saanut jostakin asiasta arvosanan korjattavaa tai huono, tekee valvoja aina yritykseen seurantatarkastuksen. Seurantatarkastuksella tarkastetaan vähintään, että havaittu epäkohta on korjattu. Aiemmin saatu arvosana pysyy voimassa, kunnes tarkastaja seurantatarkastuksella toteaa epäkohdan korjatuksi. Korjattavista epäkohdista sovitaan määräaika, mihin mennessä epäkohdat kuuluvat korjata. Oiva-tarkastus on kuvattu laatukäsikirjassa (PK3).

Oiva-raportti koostuu julkisesta ja ei-julkisesta asiakirjasta. Julkinen asiakirja on nähtävillä Oivahymy.fi-sivuilla, sekä toimijan asiakassisäänkäynnin yhteydessä.

Ei-julkinen asiakirja, joka pitää sisällään yksityiskohtaisemmat tiedot tarkastuksesta, lähetetään toimijalle yhdessä julkisen asiakirjan kanssa.

Tarkastuksen sisällön yleinen määrittely on kohdassa 3.1.2 (taulukko). Tarkastuksella käytetään Vatissa olevia tarkastuslomakepohjia. Tarkastuksen sisällön yksityiskohtainen määritelmä löytyy Oiva-tarkastusohjeista (oivahymy.fi nettisivuilta). Tarkastuksien ohjeelliset ajat, tarkastustiheys ja valvontakohdemäärät on esitetty liitteessä 1. Tarkastus pitää sisällään valmistelun, itse tarkastuksen sekä oiva-raportin laatimisen.

3.2.6 Näytteenotto ja tutkiminen

Suurimmalla osalla alueen elintarviketoimijoilla on toimiva omavalvontanäytteenotto. Viranomaisnäytteitä otetaan suunnitelman mukaisesti sellaisista kohteista, joilla omavalvonnan näytteenotto ei pelaa.

Viranomaisvalvontana otetut näytteet tutkitaan pääosin SeiLab Oy:ssä. Erikoisnäytteille etsitään tapauskohtaisesti sopivin hyväksytty laboratorio.

Mikäli tulokset eivät ole sallituissa rajoissa, selvitetään poikkeaman syyt ja tehdään tarvittaessa korjaavat toimenpiteet.

Viranomaisnäytetiedot kirjataan VATI-tietojärjestelmään.

Taulukko 3.2.6 Näytteenottosuunnitelma 2024

KOHDE	NÄYTTEET	NÄYTTEIDEN MÄÄRÄ	TUTKIMUKSET
Yksittäisten toimijoiden omavalvonnan toimivuuden todentamiseksi otettavat näytteet (Laskutus toimijalta)	Pintapuhtausnäytteet Elintarvikenäytteet	75 kpl 12 kpl	Aerobiset mikro-organismit E.coli tai enterobakteerit (Salmonella) (Listeria)

Tarvittaessa otetaan Ruokaviraston pyytämiä näytteitä, esim. vierasainevalvontaan liittyviä näytteitä alkutuotantotiloilta.

3.3 Terveydensuojelun valvonta

3.3.1 Terveydensuojelun tarkoitus ja tehtävä

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Väestön terveyttä suojellaan mm. valvomalla ja tutkimalla säännöllisesti talous- ja uimaveden laatua, sekä asumisen ja terveydensuojelulain mukaisten kohteiden terveydellisiä olosuhteita. Lisäksi väestön terveyttä suojellaan vaikuttamalla alueiden käyttöön terveyshaittoja ehkäisevästi.

3.3.2. Henkilöstö

Terveydensuojelun valvontaa suorittaa neljä ympäristöterveystarkastajaa.

3.3.3 Painopistealueet terveystarkastuksessa

Valvonnan painopisteiden avulla on tarkoitus turvata ihmisten terveellinen elinympäristö kohdistamalla rajalliset valvontaresurssit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen.

Terveydensuojelulaki sisältää yleisperiaatteen, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on suunniteltava ja toteuttava toimintansa siten, että terveyshaittojen syntyminen ehkäistään. Toiminnassa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon yksilöiden tai ryhmien erityinen herkkyys ja niistä seuraavat erityisvaatimukset.

[Terveydensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet ohjelmakaudella 2020-2024.](#)

Oma- ja ulkovalvonnan tukeminen

Esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:

- Toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa ja toiminnanharjoittajan oma- ja ulkovalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa
- Oma- ja ulkovalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä tai esim. toiminnanharjoittajille lähetetyllä lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää mm. riskinarvioinnissa, toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa
- Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen.

Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö

Esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:

- Viranomaisyhteistyön merkitys elinympäristöterveyden edistämässä merkittäväksi osaksi kuntien strategiatyötä
- Terveystietojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä
- Häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen sekä valmiusharjoitukset.

Ohjelmakaudella valvontaa painotetaan Valviran esittämille painopistealueille.

3.3.4. Valvontakohteiden rekisteröiminen

Kohteiden ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt, joilla viranomainen saattaa terveydensuojelulain mukaisen kohteen valvonnan piiriin on kuvattu laatukäsikirjassa (PK1, PK 2 ja PK4), kohdassa ts/ prosessikaaviot.

3.3.4 Tarkastukset

Terveysvalvonnan tarkastukset perustuvat terveydensuojelulakiin ja sen nojalla annettuihin asetuksiin.

Terveydensuojelulainmukaiset tarkastukset ovat pääasiassa valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia.

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on viime kädessä selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä usein mittauksia ja mahdollisesti näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Mikäli tarkastuksella todetaan puutteita toiminnassa tai olosuhteissa, antaa terveydensuojeluviranomainen tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehottukset tai -määräykset.

Moniin terveydensuojeluvälvalvonnan kohteisiin (esim. koulut) kohdistuu myös muiden viranomaisten suorittamaa valvontaa. Valvontatoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistarkastuksia, jolloin kohde tarkastetaan kattavasti samalla kertaa eri lainsäädäntövaatimusten mukaisesti. Yhteistarkastusten lisäksi myös muu tiedonvaihto viranomaisten kesken on tärkeää.

Tarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus, joka täyttää sille asetetut vaatimukset ja jossa huomioidaan muun muassa toimialakohtaiset ohjeet. Valvira on laatinut yhteistyössä valvontayksiköiden kanssa VATI-tarkastuslomakepohjat terveydensuojelulain suunnitelmallista valvontaa varten.

Tarkastuksen yleinen määrittely löytyy kohdasta 3.1.2. Tarkastuksella käytetään Vatissa olevia tarkastuslomakepohjia.

Alueen valvontakohteiden määrät ja suunnitelmallisten tarkastusten määrät on esitetty liitteessä 1.

Valvontasuunnitelman ulkopuolisiin tehtäviin kuuluvat asunnontarkastukset, lausuntojen laatiminen, näytteenotto erityistilanteissa (talousvesi/uimavesi), erilaisten valitusten käsittely, yleinen neuvonta ja ohjaus.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta TsL:n 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle, jolloin viranomainen saa tiedon toiminnan harjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa (esim. kauneushoitola). Ilmoituksen käsittelystä peritään terveydensuojelulain mukaisen maksun. Tällaisia tiloja voidaan valvoa asiakirjatarkastuksina. Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin voidaan suorittaa tarkastus hallintomenettelylain mukaisesti, mikäli epäil-

lään vakavaa terveyshaittaa. Kotirauhan piiriin kuuluvana tilana ei pidetä sellaista tilaa, jossa on erillinen sisäänkäynti ja tiloja ei käytetä vakituiseen asumiseen.

3.3.5 Asumisterveysasioiden käsittely

Asunnontarkastuksia tehdään kuntalaisten pyynnöstä asuntojen terveyshaittojen selvittämiseksi ja poistamiseksi. Asunnontarkastukset liittyvät sisäilman laatuun, meluhaittoihin, kosteus- ja homevaurioihin, asuntojen siivottomuuteen tai huonokuntoisuuteen, ilmanvaihdon puutteellisuuteen, hajuihin ja kylmyyteen. Todettujen epäkohtien poistamiseksi annetaan tarpeellisia korjauskehoituksia ja tarvittaessa käytetään muita terveydensuojelulain mukaisia keinoja terveyshaittojen poissulkemiseksi.

Kuntalaisille ja kiinteistöjen haltijoille annetaan neuvontaa ja ohjausta asumisterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Neuvonta on pääsääntöisesti puhelinneuvontaa asiakkaiden ottaessa yhteyttä ympäristöterveystarkastajaan.

Asunnontarkastus tulee vireille asukkaan tai asunnon omistajan kirjallisella asunnontarkastuspyynnöllä. Lomake on saatavilla Kauhajoen kaupungin nettisivuilta. Tarvittaessa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita, joilla on lain edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.

3.4 Tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden valvonta

3.4.1 Tupakkavalvonnan tarkoitus ja tehtävä

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Kunta valvoo tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten toteutumista alueellaan. Kuntien tehtävä sisältävät mm. tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupien sekä tukkumyynti-ilmoitusten käsittelyn.

Tupakkalain mukaan kunnan terveystoimikunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella suorittaa tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastuksia sekä valvoa tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä markkinointi- ja esilläpitokieltoja. Kunta valvoo myös tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista sekä määrää tupakointikieltoja asuntoyhteisön hakeuksesta. Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee tupakkalain nojalla kieltää säännösten vastainen toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa tämä toiminta on lopetettava.

Tarkastuksella käytetään Vatissa olevaa tarkastuslomakepohjaa.

Asuntoyhteisö voi hakea ympäristölautakunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kielto on määrättävä asuntoyhteisön hakemuksesta, jos edellytykset täyttyvät.

Läkelain mukaan kunta valvoo alueellaan nikotiinivalmisteiden kaupoista tapahtuvaa myyntiä. Kunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella tarkastaa nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkoja sekä valvoa nikotiinivalmisteiden myyntiä. Kunnan on myönnettävä kirjallisesta hakemuksesta lupa nikotiinivalmisteiden myyntiin, jos hakija täyttää läkelain edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinivalmisteita. Kunnan on ilmoitettava luvan antamisesta ja myynnin lopettamisesta läkelaitokselle. Mikäli myyntitoiminta on tarkastuksessa tai muutoin havaittu lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaiseksi, kunnan tulee kieltää toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa säännösten vastainen toiminta on lopetettava.

3.4.2 Henkilöstö

Kauhajoen kaupungin valvonta-alueella tupakka- ja läkelain valvontaa suorittaa neljä ympäristöterveys-tarkastajaa.

3.4.3 Painopistealueet tupakkavalvonnassa

Tupakkalain valvontaohjelmakaudella 2020–2024 painopisteiden valinnassa on huomioitu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teema yhtenäinen valvonta ja yhteistyö.

Tupakkalain valvontaohjelmakauden 2020–2024 painopisteet ovat:

- 1) omavalvonnan tukeminen
- 2) yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä
- 3) laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.

Tarkastuksen yhteydessä kiinnitetään huomiota toiminnanharjoittajan omavalvontaan ja sen tukemiseen, muihin painopistealueisiin ei ole tällä hetkellä resursseja.

Nikotiinivalmisteiden valvonnassa ei ole erillisiä painopistealueita.

3.4.4 Valvontakohteiden rekisteröiminen

Kohteiden ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt, joilla viranomaisen saattaa tupakkalain ja nikotiinivalmisteen mukaisen kohteen valvonnan piiriin on kuvattu laatukäsikirjassa PK 8 ja PK 9), kohdassa tupakka- ja nikotiinivalmisteet/ prosessikaaviot.

3.4.5 Tarkastukset

Tupakkavalvonnan tarkastukset perustuvat tupakkalakiin ja sen nojalla annettuihin asetuksiin. Nikotiinivalmisteiden valvonta perustuu lääkelakiin.

Tupakkalain suunnitelmallista valvontaa on valtakunnallisesti yksinkertaistettu siten, että suunnitelmallisen valvonnan piiristä on poistettu sellaiset kohdetyypit, joissa tupakointi on tupakkalain perusteella kielletty. Tällaisia kohdetyyppejä ovat muun muassa täysin savuttomat ravintolat, päiväkotien ja oppilaitosten sisätilat ja ulkoalueet sekä virastojen ja viranomaisten sekä niihin verrattavien julkisten laitosten yleisölle ja asiakkaille varatut sisätilat.

Valvontaohjelman suunnitelmallisen valvonnan piiristä poistettuihin kohdetyyppeihin voidaan edelleen kohdistaa suunnitelmallista valvontaa silloin, kun valvontakohdetyyppi on valvonnan painopistealueena. Muutenkin tupakkalain toteutumista, esimerkiksi koskien tupakointikieltoa ja -rajoituksia, voidaan valvoa muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä. Tupakointikieltoja ja -rajoituksia valvottaessa tarkastetaan, että tupakointi on kielletty ja tupakointikieltoja noudatetaan. Tupakkalain mukaisella tarkastuskäynnillä käytetään ensisijaisesti aistihavaintoihin perustuvaa arviointia.

Tarkastuksen yleinen määrittely löytyy kohdasta 3.1.2. Tarkastuksen sisällön yksityiskohtainen määrittelmä löytyy laatukäsikirjasta.

Alueen tupakkavalvonta- sekä nikotiinivalmistekohteiden määrät ja suunnitelmalliset tarkastusmäärät on esitetty liitteessä 1.

Tupakka- sekä nikotiinivalvontaa suoritetaan pääosin muun valvonnan yhteydessä.

3.5 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollolle on laadittu erillinen valvontaohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkintäpalveluista.

4. Erityistilanteisiin varautuminen

4.1 Toiminta erityistilanteissa

Elintarvikelain 46 §:n tarkoittamissa erityistilanteissa toimitaan Elintarviketurvallisuusviraston valtakunnallisen erityissuunnitelman perusteella hyödyntäen liikelaitoksen alueen erityistilannesuunnitelmaa. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

Kauhajoen kaupungin ympäristöterveysvalvonnalla on valmiussuunnitelma erityistilanteita varten.

4.2 Epidemioiden selvittäminen (selvitystyöryhmä)

Ilmoitus tai epäily elintarvike-, talous- tai uimavesivälitteisestä ruokamyrkytyksestä edellyttää viipymättä

tehtävää arviointia ja selvitystä tapauksesta. Ruoka- tai vesivälitteisten epidemiatutkimusten keskeinen tavoite on sairastumisen aiheuttajan ja lähteen etsiminen. Nopea selvittäminen on tärkeää, jotta voidaan estää epidemian mahdollinen leviäminen ja saada ehkäisevät toimenpiteet käyntiin. Elintarvikkeiden, juomaveden ja uimaveden välityksellä leviävien tartuntatauti-epidemioiden sekä muiden ruokamyrkytysten selvittämiseksi, rajoittamiseksi ja ehkäisemiseksi on tarpeen seurata niiden esiintymistä.

Ruokamyrkytys-epidemian selvittämiseksi on nimetty selvitystyöryhmä. Kauhajoen kaupungin ympäristö-
lautakunta 15.3.2023 19§.

Elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvitystyöryhmän kokoonpano on seuraava:

- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen infektio- ja tartuntatauteista vastaava lääkäri
- Suupohjan Sote-keskuksen tartuntatauteista vastaava lääkäri
- Sote-keskuksen hygieniahoitaja
- Isojoen kunnan vesihuollosta vastaava
- Kauhajoen kaupungin vesihuollosta vastaava
- Karijoen kunnan vesihuollosta vastaava
- Teuvan kunnan vesihuollosta vastaava
- ympäristöpäällikkö
- vastaava virkaeläinlääkäri
- valvontaeläinlääkäri
- ympäristöterveystarkastajat (4)

Laajoissa ja luonteeltaan erityisissä epidemioissa työryhmää täydennetään ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Ruokamyrkytys-epidemian selvittäminen vaatii hyvää yhteistyötä tartuntatauti-, terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisten välillä, jonka takia epidemiatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin.

Valvontaviranomainen tekee epidemiaepäilyä koskevan ilmoituksen sähköisesti elintarvike- ja vesivälitteisten ruokamyrkytys-epidemioiden ilmoitus- ja raportointijärjestelmään (RYMY) sekä aluehallintovirastolle. Lisäksi sairastumis- ja haittaepäilyilmoitukset kirjataan VATI-tietojärjestelmään, joko valvontaviranomaisen toimesta tai kuntalainen/toimija voi itse kirjata ilmoituksen Ilppa-järjestelmän kautta.

Eriytilanteista toimintaohjeet löytyvät laatukäsikirjasta.

5. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseksi, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Taulukossa on esitetty pääpiirteissään arvioitavat asiat.

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • Valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • Tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräysten mukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • Näytteet ja analyysit • Valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • Valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> • Voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimukseen, valvontatarpeeseen ja

	<p>suunniteltuun toimintaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin <ul style="list-style-type: none"> - Erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) - Valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)
Toiminnan kehittämistarpeet	<ul style="list-style-type: none"> • Toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella
Arviointi- ja ohjauskäynnit	<ul style="list-style-type: none"> • Havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

Kauhajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon vuoden 2024 valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi käsitellään ympäristölautakunnassa, jonka jälkeen arviointi toimitetaan sähköisesti VYHA-järjestelmän kautta aluehallintovirastoon 31.3.2024 mennessä.

LIITE 1

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimipaikkoja	Riskiluokan mukainen tarkastustiheys /vuosi	Ohjeellinen tarkastusaika /h	Tarkastukset 2024	Työaika /h	Näytteet /kpl
Elintarviketoimiala							
Alkutuotanto	Maidontuotanto	111	0,2	2	30	60	
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	3	0-0,2	2	0	0	
Alkutuotanto	Lihantuotanto	10	0	0	0	0	
Alkutuotanto	Munantuotanto	1	0,2	2	0	0	
Alkutuotanto	Puutarhaviljely (avomaa, kasvihuone)	13	0-0,2	2	2	4	
Alkutuotanto	Peltoviljely	406	0	0	0	0	
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Juomien valmistus	1	0,33-0,5	3	0	0	
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Muu valmistus	1	0,33	3	0	0	
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Yhdistelmätuotteiden valmistus	2	1-2	4	2	8	
Elintarvikkeiden myynti	Elintarvikkeiden vähittäismyynti	35	0,33-1	4	17	68	
Elintarvikkeiden myynti	Elintarvikkeiden tukkumyynti	1	0,33	3	1	3	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Grilli- tai pikaruokatoiminta	11	0,33-1	3	10	30	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Kahvilatoiminta	15	0,33	3	6	18	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Pubitoiminta	3	0	0	0	0	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Ravintolatoiminta	31	0,5-1	4	21	84	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Suurtalous, keskuskeittiötoiminta ja pitopalvelu	15	1-2	4	17	68	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Suurtalous, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	21	0,5-1	3	15	45	
Elintarvikkeiden tarjoilu	Suurtalous, tarjoilukeittiötoiminta	18	0,33-0,5	3	8	24	
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Muu elintarvikkeiden varastointi	5	0,33	3	1	3	
Kansalliset toiminnalliset helpotukset	Lihan käsittely (lähtivajat)	9	0,5	3	5	15	
Liha-ala	Leikkaamo	2	4	4	4	16	
Liha-ala	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	3	6	4	7	28	
Liha-ala	Raakalihavalmisteiden valmistus	3	6	4	2	8	
Liha-ala	Jauhelihan valmistus	3	1	4	2	8	
Maitoala	Juuston valmistus	1	2	4	2	8	
Maitoala	Maitonesteiden valmistus	1	2	4	2	8	
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	3	0,33	3	2	6	
Vilja- ja kasvisala	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	10	0,5-2	4	6	24	
Vilja- ja kasvisala	Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	4	0,33-1	3	2	6	
Vilja- ja kasvisala	Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	9	0,5-2	4	7	28	
Vilja- ja kasvisala	Muiden viljatuotteiden valmistus	1	0,33-1	3	0	0	
Vilja- ja kasvisala	Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	2	0,33-0,5	2	1	2	
Yhteensä:		754			172	572	

LIITE 1

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimipaikkoja	Riskiluokan mukainen tarkastustiheys /vuosi	Ohjeellinen tarkastusaika /h	Tarkastukset 2024	Työaika /h	Näytteet /kpl
Terveydensuojelutoimiala							
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	12	0,25	3	2	6	
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Muu ihon käsittely tai hoito	1	0,25	3	0	0	
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Tatuointi ja lävistys	4	0,25	3	1	3	
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkihuoneistot	13	0,25	3		0	
Liikunta ja virkistystoiminta, kuntosalit ja liikuntatilat	Yleinen liikuntatila	9	0,2	4	3	12	
Liikunta ja virkistystoiminta, uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat	Yleiset altaat	6	1	5	5	25	70
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat	Pienet yleiset uimarannat	3	1	3	3	9	9
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	2	1	4	2	8	8
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotelli	2	0,2	4	0	0	
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti / motelli, täysihuoneisto	8	0,2	4	4	16	
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	3	0,2	5	1	5	
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Muu majoitustoiminta	7	0,2	4	2	8	
Muut ympäristöterveysvalvonnan kohteet	Suuret yleisötilaisuudet	10	1	5	10	50	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Ammattioppilaitos	2	0,3	8	0	0	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus	11	0,3	4	3	12	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Lukio	2	0,3	7	2	14	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Muu aikuiskoulutus	1	0,3	8	0	0	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Muut koulut ja oppilaitokset	1	0,3	7	0	0	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Peruskoulu	15	0,3	7	6	42	
Sosiaalihuollon palvelut, lasten päiväkodit ja vastaava	Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	1	0,3	3	0	0	
Sosiaalihuollon palvelut, lasten päiväkodit ja vastaava	Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti	16	0,3	5		0	
Sosiaalihuollon palvelut, Lastenkodit/ lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	2	0,3	5	2	10	
Sosiaalihuollon palvelut, Lastenkodit/ lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	Muut lastensuojeluyksiköt (mm. perhekuntoutusyksiköt)	1	0,3	5	1	5	
Sosiaalihuollon palvelut, muut sosiaalialan yksiköt	Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	4	0,3	5	3	15	
Sosiaalihuollon palvelut, muut sosiaalialan yksiköt	Muut yksiköt	3	0,3	5	4	20	
Sosiaalihuollon palvelut, vanhainkodit ja vastaavat	Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	9	0,3	6	4	24	
Talousveden toimittaminen	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	30	0,5	4	16	64	23
Talousveden toimittaminen	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	23	1	6	24	144	80
Virkistystoiminta, yleisölle avoimet saunat	Saunat	2	0,5	2	1	2	
	Yhteensä:	203			99	494	190
Tupakkatoimiala							
Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja muu luovutus	Vähittäismyynti (TupL)	24	0,5	2	13	26	
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	tupakointitila, ravitsemusliike	1	0,3	4	1	4	
	Yhteensä:	25			14	30	
Lääkelakitoimiala							
Nikotiinikorvaustuotteet	Nikotiinikorvaustuotteet	16	0,5	1	7	7	
	Yhteensä:	16			7	7	
	Kaikki yhteensä:	998			292	1103	